

Flandes – Catalunya i el dret Universal a la pròpia Història

Autor: Sebastià Sardiné i Torrentallé

Data de publicació: 29-08-2017

Reproducció de l'article d'en Sebastià Sardiné al blog "Vibrant". El paper fonamental i no estudiat del protonotari austriacista Vilana-Perles en l'administració de tot l'imperi austríac a la primera meitat del segle XVIII.

Com a col·laborador de Vibrant, he d'agrair l'esplèndid tracte que els dies 10, 11 i 12 de juliol del 2017 diferents personalitats de Flandes han atorgat a l'Associació Vibrant. Vibrant és una entitat que promou, amb compromís nacional, el coneixement cert de la història dels catalans. I en la història dels catalans, Flandes no ens és pas terra estranya. El meu i nostre més profund agraïment pel tracte que hem rebut.

Amb el rei Balduí II (879-918) Flandes (Vlaams Gewest) es convertí en comtat. Més tard, una part va passar a França i l'altra al Sacre Imperi. La part incorporada a França engrandia i engrandia el seu potencial comercial i industrial. I això que estava dividida en diferents territoris feudals: Flandes pròpiament dit, Brabant, Looz i d'altres terres. També s'enriquia l'altra part. Finalment, a finals del S. XIV, els territoris flamencs, tant els que pertanyien al Sacre Imperi com els que pertanyien a França, foren incorporats al ducat de Borgonya (excepte Lieja). Però la història continua. Cent anys després, a les darreries del s. XV, aquestes terres, és a dir la Borgonya estricta i la totalitat de Flandes, passaren als emperadors Habsburg, el membre més important dels quals va ser en Carles I, que els integrà a Castella. En efecte, pel tractat de Madrid el rei Francesc I de França cedí l'any 1526 la seva part de la circumscripció de Borgonya a Carles I de Castella. El tractat va ser ratificat per la Pau de Dames de l'any 1529. Aleshores, Espanya no existia encara com a entitat política única, que no es va crear formalment fins a 1812. A la segona desena del segle XVI vingué el luteranisme, que afectà tots els Països Baixos.

La Relació Països Baixos-Castella no fou mai volguda ni pacífica

Amb l'acta d'Abjuració de Leiden (16-7-1581), s'inicia la Guerra dels Vuitanta Anys als Països Baixos. Les Províncies Unides del Nord (Holanda) s'emanciparen. De tota manera, seguiren més o menys formalment dins l'estat espanyol fins al Tractat de Rijswijk (20.09.1697) i el d'Utrecht (1713). D'altra banda, a partir del 1713, la resta dels Països Baixos/Flandes foren moneda de canvi.

Pel que fa a Catalunya, aquesta fou traïda. Primer, pels anglesos, que van trencar el Pacte de Gènova que els mateixos anglesos, catalans, austríacs i holandesos havien signat el 20-06-1705 en aquesta ciutat. També ho van fer els holandesos i, si molt em punxeu, el mateix emperador Carles VI d'Àustria que es trobava en un país amb una economia desfeta i en constant enfrontament amb els otomans que trucaven a les portes de Viena. La traïció, doncs, es consumà amb el Tractat d'Utrecht. Catalunya restà sola. i el resultat final de la lluita tots el sabem: l'heroïtat de la "Guerra a ultrança" i la capitulació de Barcelona l'11 de setembre de 1714 i la de Mallorca el 1715. La desfeta va provocar un primer exili de catalans-aragonesos-valencians-mallorquins i alguns castellans en un context en què Catalunya estava propera al genocidi.

El segon exili fou per raó del resultat de la Guerra Civil a Espanya (1936-1939). Els sollevats militars feixistes de Franco s'enfrontaren contra els republicans catalans i espanyols i els van vèncer amb l'ajuda alemanya i italiana. Molts catalans tingueren novament d'abandonar llur pàtria. Tot i això, els catalans ens reférem, sense abandonar mai el nord. És a dir, amb l'objectiu de la Independència i recuperar nació i Estat. Per dues vegades, els intel·lectuals de Catalunya, els emprenedors, els professionals, els clergues i el poble senzill varen haver d'abandonar la pàtria catalana i rebre aixopluc de nou a Europa o a Amèrica. Vos en donem les gràcies per l'acolliment.

Com he indicat, al S. XVI, part dels Països Baixos, les Províncies Unides del Nord, i Holanda es feren luterans i es varen desempallegar d'Espanya amb l'Acta d'Abjuració de Leyden (1581). Les Províncies Unides va ser la primera terra que s'independitzà de l'imperi castellà. A partir de llavors, aquest imperi aniria perdent tots els territoris d'Amèrica. Els primers, pel sobredit tractat de Rijswijk (1697) i Utrecht: (Haiti, Santo Domingo...). Els darrers territoris a caure foren Cuba i Filipines el 1898, i, encara el Sàhara espanyol, les Illes de Fernando Poo i la Guinea espanyola als anys 70. Ara, Catalunya.

El Tractat d'Utrecht separa Flandes definitivament de Castella

Pel que fa a Flandes i els Països Baixos meridionals, el Tractat d'Utrecht els va separar definitivament de Castella i els adjudicà a l'imperi austrohongarès. Aleshores, ves per on, les coses començaren a canviar per a Flandes, ja que, el 1713, la seva administració passà a mans del conegut com a partido español de Viena. El partido español no estava conformat per castellans, sinó que estava format i gestionat pels exiliats catalans. El president honorífic del partido español va ser l'arquebisbe de València Antoni Folc de Cardona-Borja. Emperò qui manava era el Secretari d'Estat i de Despatx Universal, és a dir el marquès de Rialp: en Ramon Frederic de Vilana Perles i Camarasa, (Oliana 1661, Viena 1741). En Vilana havia estat el darrer protonotari de la corona catalana-aragonesa durant la Guerra de Successió. La mà dreta i membre del consell àulic de l'emperador Carles VI del S.R.. I el posseïdor del segell reial i el reformador de tota l'administració política i financera de l'imperi. Carles VI, va dir que no hi havia en tot el seu imperi, un home més capaç i preparat que en Vilana Perles per endegar tota aquesta reforma imperial. I així ho va fer.

En Vilana Perles i el setge de Barcelona

Les Reformes d'en Vilana Perles

El marquès de Rialp va engrandir el Consell d'Espanya que abastava els territoris de les Dues Sicílies, Sardenya, Malta, El Milanesat, els presidis de Toscana i Flandes i els Països Baixos meridionals. El partit alemany d'Eugeni de Savoia, tenia molta menor incidència a Viena.

Per endegar totes les reformes, En Vilana va destinar un gran edifici, existent encara avui, davant de l'Òpera de Viena, l'edifici del Consell d'Espanya. Actualment és un edifici financer. Altrament, en Vilana va fer construir el primer hospital per a la gent pobre. L'hospital estava situat a l'actual seu del Seminari de Viena, davant l'ambaixada dels Estats Units. Dins d'aquest seminari hi ha una capella en honor dels Països Baixos/Flandes, territoris que, juntament amb Nàpols i Milà, finançaren tota aquella construcció. A Viena, encara hi ha documents per estudiar, vinguts des d'Anvers i d'altres capitals, que anaven adreçats al català Vilana Perles. En aquesta correspondència encara inèdita hi ha de constar, ben acreditada, tota la relació política/administrativa, que havia caigut sota la responsabilitat d'en Vilana Perles.. Es fa necessària conèixer-la. Aquest és el repte.

A més, en Vilana, per millorar les comunicacions i comerç i també per poder atacar els otomans amb més facilitat, va fer construir la primera autopista de llavors: de Viena-Trieste. Ho va fer ampliant la navegabilitat del Danubi. Pel que fa a finances i justícia, en Vilana Perles va aprofitar tots els juriconsults exiliats. Va nomenar en Josep Folch de Cardona

president del Consell de Flandes i va col·locar a la Cort Suprema Austríaca magistrats catalans que estaven exiliats a Viena. També funcionaris locals, que havien d'administrar aquests i d'altres territoris. En aquestes tasques, trobem gent tan preparada com el magistrat Domènec d'Aguirre, en Francesc de Castellví ?autor de les Narracions Històriques?, en Francesc Solanes, que s'ocupà de Santa Chiara a Nàpols, la Marianna Pignatelli esposa del comte Althann, i la Josepa de Copons esposa del napolità Rocoo Stella. A més a més, cal comptar també amb els militars catalans exiliats, els quals conformaren el nou exèrcit imperial. Hi ha el general Francesc de Vilana Perles, fill del Marquès de Rialp, l'Antoni Desvalls i de Vergós, marquès de Poal, en Barceló, conegut com "lo Carrasclat", en Vázquez Vargas casat amb una filla d'en Vilana Perles, en Josep Plantí, qui amb en Vilana va fundar la Nova Barcelona a l'actual ciutat de Zerenjanin... i tants d'altres. Tots ells exiliats. Després de la Guerra de Successió Espanyola, s'hagueren d'exiliar de Catalunya unes 30.000 persones de tota índole i condició. Aleshores, la nació tenia aleshores uns 500.000 habitants.

La tesi que defenso és que, en Vilana Perles, glossador de les darreres constitucions de Catalunya, les de 1705/1706 i que va signar article per article, es va emportar a l'exili tot l'esperit del Dret Públic Català i els principis jurídics bàsics dels nostres Usatges, Constitucions, Capítols i Actes de Cort i, no havent pogut desenvolupar ni aplicar-los a Catalunya (anul·lades pel dissortat Decret de Nova Planta de Felip V, de 16.01.1716, que abolí totes les institucions catalanes: universitats, Diputació/Generalitat, Consell de Cent, ajuntaments, sistema electorals, sistema fiscal), les va aplicar a tots els territoris de l'imperi austríac. Flandes inclòs. I va intentar inculcar en llurs respectives lleis, per bé que respectant-les, aquell nostre saber fer i capacitat d'entendre les coses.

Flandes-Catalunya. El futur

Que jo sàpiga, no ha estat mai estudiat el paper, dins l'administració flamenca, dels catalans que s'havien exiliat a Flandes. I encara menys si la comparem amb la forma de governar de l'exèrcit dels castellans abans d'Utrecht. De ben segur, es varen notar i encara es nota la diferent forma de gestionar la cosa pública. A Flandes ho fan a la catalana. És a dir, és el Dret, més que la llei, el principi bàsic del seu ordenament jurídic. I essent així, la seva normativa està més ajustada al Dret, més democràtica, amb una gran dosi de llibertat que li dona ser un Estat Federat, cosa que no succeeix pas actualment a Catalunya, que és una autonomia fiscalitzada i ofegada d'impostos i es veu privada de recursos i se li impedeix l'exercici efectiu del Dret d'Autodeterminació reconegut pel dret Internacional i DUDH, que entren a la CE per l'article 96.1, a l'empara també dels articles 2, 4, 7 del Tractat de la Unió Europea, que ens ha de salvaguardar de les maldestres actuacions del poder central espanyol, qui, podent-nos autoritzar un referèndum (la CE no el prohibeix pas) no ho fa.

Flandes i Catalunya, dues nacions històriques, cerquen en plena llibertat democràtica i pacífica, el seu futur dins la UE de la qual en formen part. L'Europa de les Nacions: en el cas de Catalunya, de Carlemany ençà i en el cas dels Països Baixos i Flandes, des de la post-romanització.

El president de la Generalitat, Carles Puigdemont, i el president de Flandes, Geert Bourgeois, el passat mes de maig

Cal, doncs, estrènyer llaços d'amistat, com ja s'ha intentat fer en actuacions comercials comunes ?impedides per l'Estat Espanyol?. Cal també endegar un projecte de recerca històrica comuna, per analitzar l'actuació catalana a Flandes, des de 1713 (o abans) fins que deixàrem aquesta gestió als mateixos flamencs, tal com estava previst en les instruccions d'en Vilana Perles.

Tenim tots, com a dret fonamental regular, el Dret Universal a la pròpia Història, a saber allò que realment va succeir. No pas aquella que vencedors, censors i historiadors parcials han escrit i ens han ensenyat.

Gràcies, Flandes, per l'acolliment que heu donat als meus companys de Vibrant. Confio que a partir d'aquesta trobada, se'n produiran d'altres en aquest caminar comú vers la llibertat, cap a una Europa de les Nacions, cap a redefinir una Europa post-Brèxit. Ho farem amb les vostres i les nostres aportacions. Amb sava nova.

Sebastià Sardiné i Torrentallé

Advocat

Investigador de la història.

Autor de Jo, Vilana-Perles. Editorial: Pagès Editors

www.vilanaperles.cat

Blog Vibrant

11 d'agost del 2017

Enllaç a la pàgina original <http://historiavibrant.cat/?p=3354>